

Sužinokite, kiek institucijų dirba, kad rinkėjai gautų patikimą informaciją apie kandidatus

Vyriausiosios rinkimų komisijos (VRK) puslapyje viešai paskelbtus kandidatų į Respublikos Prezidentus duomenis analizuojantys rinkėjai ne visada susimąsto, kiek tarnybų ir institucijų dirba, kad pagrindinio Lietuvos rinkimų organizatoriaus svetainėje jie galėtų rasti patikimą informaciją apie kandidatus. VRK paaiškino, kokie patikrinimai yra atliekami, kad būtų galutinai įsitikinta, jog kandidatas gali dalyvauti rinkimuose.

Pirmasis filtras, pagal kurį tikrinama, ar asmuo gali kandidatuoti į valstybės vadovo pareigas yra valstybės įmonės **Registrų centras** valdomi Gyventojų registro duomenys. Čia VRK sužino, ar asmuo yra Lietuvos Respublikos pilietis ir ar rinkimų dieną bus sulaukęs 40 metų – amžiaus, nuo kurio galima kandidatuoti į Prezidentus. Taip pat šiame registre kaupiama ir informacija, ar kandidatai yra Lietuvos Respublikos piliečiai pagal kilmę, taip pat – ar atitinka nustatytą sėslumo reikalavimą. Registrų centro valdomame Neveiksnių ar ribotai veiksnių asmenų registre pažiūrima, ar konkrečiam kandidatui nėra apribota rinkimų teisė.

Gavusi kandidato pareiškinius dokumentus VRK turi įstatyme jai numatytą pareigą juos patikrinti ir pagal kitus parametrus.

Bene labiausiai rinkėjus dominantys duomenys apie kandidatų finansinę situaciją į VRK informacinę sistemą, o iš jos – į interneto svetainę patenka tiesiogiai iš **Valstybinės mokesčių inspekcijos prie LR finansų ministerijos** (VMI) informacinės sistemos. Įrašai apie kandidatuojančių asmenų disponuojamą turtą, turimas pajamas, prisiimtus įsipareigojimus ar suteiktas paskolas yra tiksliai

tokie, kokius kandidatai yra deklaravę VMI. VRK neturi teisės šių duomenų pildyti, koreguoti, ištrinti ar atlikti kitokių korekcijų.

Panašiai VRK svetainę pasiekia ir faktai apie kandidatų viešuosius ir privačius interesus. **Vyriausiajai tarnybinės etikos komisijai** (VTEK) kandidatų pateiktos interesų deklaracijos yra automatiškai perkeliamos į VRK informacinę sistemą, iš kurios publikuojamos interneto svetainėje, kur rinkėjai gali matyti kandidatų ir jų sutuoktinių darbovietes ir kitus ryšius su juridiniais asmenimis.

Informaciją, ar kandidatas praeityje yra sąmoningai bendradarbiavęs su buvusios SSRS specialiosiomis tarnybomis, pagrindiniam rinkimų organizatoriui suteikia **Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centras**. Tokiu atveju, jei tikrinant duomenis paaiškėtų kandidato nuslėptas bendradarbiavimas, tai būtų laikoma šiurkščiu Rinkimų kodekso pažeidimu ir asmuo būtų šalinamas iš rinkimų.

Iki pat rinkimų dienos VRK taip pat nuolat tikrina, ar kandidatas neturi nebaigtos atlikti jam teismo paskirtos bausmės. Duomenis apie su kandidatais susijusius teismo nuosprendžius VRK gauna iš Įtariamųjų, kaltinamųjų ir nuteistųjų registro, kurį administruoja **Informatikos ir ryšių departamentas prie LR vidaus reikalų ministerijos**.

Kad rinkėjams nekiltų abejonių dėl to, ar kandidatas neturi kitos valstybės pilietybės, tikrindama duomenis VRK bendradarbiauja su **Migracijos departamentu prie LR vidaus reikalų ministerijos**. Tai daroma tam, kad būtu užtikrinta, jog į valstybės vadovo pareigas kandidatuojantis asmuo nėra priesaika susijęs su kita valstybe.

Tam, kad įsitikintų, ar kandidatai neatlieka tikrosios karo prievolės tarnybos arba alternatyvios krašto apsaugos tarnybos, VRK kreipiasi į **Lietuvos kariuomenės Karo prievolės ir komplektavimo tarnybą**, kadangi tokią tarnybą atliekantis asmuo negali būti renkamas Respublikos Prezidentu.

Tačiau ne visa kandidatų pareiškiniuose dokumentuose pateikiama informacija yra gaunama iš kitų institucijų ar su jomis tikrinama. Anketas ir biografijas kandidatai (ar jų atstovai) pildo patys ir tik jie atsako už šių duomenų teisingumą.

VRK neturi pareigos tikrinti kandidatų biografijose pateiktų duomenų apie išsilavinimą, užsienio kalbų mokėjimą, šeiminę padėtį, pomėgius ir pan. Šių

duomenų tikslumas priklauso tik nuo kandidatų sąžiningumo.

2024 m. gegužės 12 d. Respublikos Prezidento rinkimų kandidatų duomenis galima peržiūrėti **ČIA>>**

VRK informacija